

AGATA MIKOŁAJCZAK, KLAUDIA BOROWIAK

Katedra Ekologii i Ochrony Środowiska
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

KONCEPCJA ZAGOSPODAROWANIA TURYSTYCZNEGO OBSZARU PARKU PAŁACOWEGO W RADOJEWIE I JEGO OKOLIC

IDEA OF TOURIST MANAGEMENT OF THE RADOJEWO PALACE PARK
AND SURROUNDING AREAS

Streszczenie. Celem pracy było wskazanie możliwości zagospodarowania turystycznego obszaru parku pałacowego w Radojewie i jego okolic, zgodnie z wymogami obowiązującymi na obszarach chronionych, z wymogami lokalnego planu zagospodarowania przestrzennego oraz w harmonii z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Jedyną formą turystyki możliwą do realizacji na tym obszarze jest ekoturystyka. Obecnie zagospodarowanie turystyczne terenu parku oceniane jest jako niewystarczające. Proponuje się uzupełnienie braków w istniejącej infrastrukturze o tablice informacyjne oraz elementy małej architektury. Tereny Radojewa i jego okolic należą do obszarów o ogromnym potencjale turystycznym. W celu usprawnienia komunikacji w otoczeniu parku proponuje się utworzenie nowego rowerowego szlaku turystycznego. Doprowadzenie go do granic parku pozwoli na połączenie dwóch form rekreacji, wzbogaconych o funkcję edukacyjną. Na obszarze parku proponuje się utworzenie dwóch rodzajów pieszych ścieżek (dydaktyczne i przyrodnicze) wraz z towarzyszącą infrastrukturą turystyczną. Konieczne jest również oznakowanie pałacu jako obiektu zabytkowego.

Słowa kluczowe: obszary chronione, zagospodarowanie turystyczne, ekoturystyka

Wstęp

Przestrzeń jest dobrem ograniczonym. Należy więc tak nią gospodarować, aby zapewnić harmonijny rozwój wszystkim jej elementom, zarówno tym naturalnym, jak i przekształconym przez człowieka. Sugerując się tą ideą planowania przestrzennego przy tworzeniu koncepcji zagospodarowania turystycznego, powinniśmy się opierać

przede wszystkim na zasadzie zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z tą zasadą należy zwracać szczególną uwagę na to, aby na obszarach chronionych rozwój budownictwa czy też przemysłu nie odbywał się kosztem degradacji środowiska przyrodniczego. Ma to szczególne znaczenie również na terenach miejskich, gdzie parki czy przydrożne zadrzewienia są często jedynym miejscem występowania populacji wielu gatunków roślin i schronieniem dla zwierząt.

Harmonijne współistnienie przyrody i człowieka jest związane z prawidłowymi decyzjami planistycznymi, które w warunkach polskich są jednym z najbardziej efektywnych narzędzi w ochronie i racjonalnym zagospodarowaniu zasobów przyrody (GAWROŃSKI 2002).

Zagospodarowanie turystyczne jest to „...działalność mająca na celu przystosowanie środowiska geograficznego do potrzeb turystyki...” (NAUMOWICZ 1990). Zagospodarowanie turystyczne obszaru chronionego może się odbywać tylko z uwzględnieniem przepisów prawa, tj. Ustawy o ochronie przyrody, a także wytycznych wyznaczonych w dokumentach opracowywanych dla tego obszaru, a więc w planie ochrony oraz planie zadań ochronnych. Z uwagi na ograniczenia co do budowy i rozbudowy nowych obiektów, elementami zagospodarowania turystycznego możliwymi do wprowadzenia w granicach rezerwatów przyrody, parków narodowych, obszarów chronionego krajobrazu czy obszarów Natura 2000 są m.in.: szlaki turystyczne, punkty widokowe, ścieżki dydaktyczne, tablice informacyjne, miejsca postojowe (PAWLUSIŃSKI 2007, MERSKI i WARECKA 2009).

Wiele cennych przyrodniczo obszarów znajdujących się na terenie miast jest zagrożonych nadmierną i niezorganizowaną turystyką bądź jest zaniedbanych, co może doprowadzić do degradacji środowiska, a w konsekwencji do utraty celu, dla którego obszary te zostały uznane za chronione prawem. Jednym z takich obszarów chronionych jest park pałacowy w Radojewie, który częściowo został objęty ochroną jako obszar Natura 2000. Obecnie park jest obiektem w znacznej mierze zaniedbanym, a brak wyznaczonych szlaków może doprowadzić do dalszej degradacji w wyniku niezorganizowanego ruchu turystycznego i kolejnych dewastacji przyrody poza ścieżkami.

Celem pracy było opracowanie koncepcji zagospodarowania turystycznego obszaru parku w Radojewie i jego okolic, zgodnie z wymogami obowiązującymi na obszarach chronionych, zaleceniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w harmonii z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi terenu.

Obszar badań

Lokalizacja i charakterystyka obszaru

Park pałacowo-krajobrazowy typu leśnego jest zlokalizowany na skarpie górującej nad doliną Warty w dawnej wsi Radojewo, obecnie w północnej części miasta Poznania (rys. 1). Park pałacowy został prawdopodobnie zaprojektowany i urządzony w stylu angielskim przez Petera Josepha Lennégo (ŁUKASIK i TARGOŃSKA 2010). Powierzchnia parku wynosi 21,66 ha. Park wraz z pałacem znajdującym się w jego granicach jest wpisany do rejestru zabytków (nr rej. A407). Projektantem pałacu letniego dla rodziny von Treskowów był architekt Karl Friedrich Schinkel.

Rys. 1. Lokalizacja Radojewa na terenie miasta Poznania (na podstawie http://library.kiwix.org:4216/I/DZIELNICE_POZNAN.PNG)
 Fig. 1. Radojewo location in Poznan city area (on the basis of http://library.kiwix.org:4216/I/DZIELNICE_POZNAN.PNG)

Park został zaprojektowany w kształcie wieloboku, którego dłuższe krawędzie są skierowane w kierunku południowo-wschodnim. Rozmieszczone tu piesze ścieżki tworzą ciekawą i gęsto rozbudowaną sieć o promienistym układzie parkowych alejek scen-trowanych w kolisty plac. W głębi parku występują dwa koliste place obsadzone lipami, a także Góra Zamkowa oraz cmentarz rodziny von Tresków. W południowo-wschodniej części parku, u podnóża Góry Krzyżowej, istniała dawniej drewniana kaplica Jedenastu Braci (KUJAWA i KOCIAŁKOWSKI 1988/89).

Walory przyrodnicze obszaru

Park charakteryzuje się dużą różnorodnością gatunkową drzew, krzewów, roślin zielnych oraz kwiatowych. Zinwentaryzowano tu aż 111 gatunków roślin, które zakwalifikowano jako bardzo rzadkie.

Największą część parku zajmuje łąg jesionowo-wiązowy stanowiący podzespół z fiołkiem wonnym (*Querc-Ulmetum minoris violetosum odoratae*). Południową część parku porasta grąd środkowoeuropejski (*Galio sylvatici-Carpinetum*). Niewielkie powierzchnie zajmują takie zbiorowiska roślinności, jak: łąki robiniove (*Chelidonio-Robinetum*), zbiorowiska lilaków pospolitych (*Syringa vulgaris* L.) oraz łąki grądowe dwu- i wielokośne (*Arrhenatheretum elatioris*) (CZARNA i IN. 2009).

Na obszarze parku dominują drzewa liściaste o następującym składzie gatunkowym i udziale pokrycia powierzchni: dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.) – 28,45%, jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior* L.) – 23,38%, klon pospolity (*Acer platanoides* L.) – 14,12%, robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia* L.) – 10,83%, lipa drobnolistna (*Tilia cordata* Mill.) – 6,51%, lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos* L.) – 4,91% (KUJAWA i KOCIAŁKOWSKI 1988/89). W grupie roślin kwiatowych wyróżnić można m.in.: kokorycz pełną (*Corydalis solida* (L.) Clairv.), kokorycz pustą (*Corydalis cava* Schweigg. & Körte), kokorycz wątlą (*Corydalis intermedia* (L.) Mérat). Występuje tu również wiele innych gatunków roślin kwiatowych (CZARNA i IN. 2009).

Oprócz samego parku pałacowego w Radojewie cenne również pod względem przyrodniczym i krajobrazowym są tereny przyległe. Obszar Radojewa z trzech stron sąsiaduje z terenami zielonymi – na północy znajdują się lasy poligonu Biedrusko, które wraz z obszarem radojewskiego parku stanowią obszar Natura 2000 (numer obszaru w UE: PLH300001). Na zachód od granicy Radojewa rozciągają się lasy moraskie, a po wschodniej stronie – tereny Poznańskiego Przełomu Warty. W jego obrębie znajdują się tereny dawnego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Morasko (o powierzchni 24,1 km²), który chronił fragment moreny czołowej. Morena ta rozciąga się pomiędzy Nową Górną Wsią na wschodzie a zachodnią granicą miasta Poznania. Na południowy zachód od Radojewa znajduje się Jezioro Umultowskie, które stanowi dawny użytek ekologiczny chroniony ze względu na ogromne walory ornitologiczne (RASZKA 2003). Na północno-wschodnim krańcu miasta Poznania, również w sąsiedztwie parku, przebiega granica projektowanego użytku ekologicznego „Bobrowe Łęgi”. Teren parku w Radojewie oraz zwarte obszary leśne, krajobrazy łąk, pastwisk i pól uprawnych stanowią elementy współtworzące kliny zieleni (ZAŁĄCZNIK NR 1... 2006, 2008).

Wyniki

Na podstawie analizy sposobu zagospodarowania badanego obszaru oraz kierunków zagospodarowania wyznaczonych w dokumentach planistycznych nie stwierdzono przeszkód w realizacji koncepcji zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego. Zakazy dotyczą wyłącznie lokalizacji nowych obiektów budowlanych (brak możliwości rozbudowy zaplecza gastronomiczno-socjalnego związanego z obsługą ruchu turystycznego). W koncepcji zagospodarowania turystycznego zaplanowano wprowadzenie takich elementów infrastruktury, jak: ścieżki rowerowe i piesze, punkty widokowe, tablice informacyjne, miejsca postojowe.

Preferowane formy turystyki

Badany obszar obejmuje w znacznej części tereny otwarte i cenne przyrodniczo, współtworzące klinowo-pierścieniowy system zieleni Poznania. Na terenach tych, podobnie jak na terenach rolnych oraz przeznaczonych do zalesień, wprowadzono zakaz zabudowy. Analizowany obszar cechują bardzo dobre walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe. Preferowaną formą turystyki najmniej ingerującą w środowisko przyrodnicze jest ekoturystyka. W ramy ekoturystyki wpisują się takie rodzaje turystyki, jak turystyka kwalifikowana, turystyka wypoczynkowa, turystyka krajoznawcza i turystyka

przygodowa (ZARĘBA 2010). Na badanym obszarze występują dobre warunki do rozwoju wszystkich wyżej wymienionych rodzajów turystyki. Potencjalnymi odbiorcami produktu turystycznego będą mieszkańcy Poznania i okolic.

Koncepcja zagospodarowania turystycznego okolic Radojewa

Koncepcja zagospodarowania turystycznego terenów leżących wzdłuż rzeki Warty objęła zaplanowanie nowych oraz wzbogacenie istniejących elementów infrastruktury. Proponuje się utworzenie nowych rowerowych szlaków turystycznych o łącznej długości 8169 m. Projektowane szlaki, przebiegające po istniejących, nieutwardzonych ścieżkach leśnych i polnych drogach, będą stanowić uzupełnienie już istniejących rowerowych szlaków turystycznych. Projektowane szlaki mają więc stanowić alternatywę dla fragmentu Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego (NSR) w granicach miasta Poznania oraz umożliwić uzyskanie dwukierunkowego ruchu turystycznego. Dzięki temu turysta będzie miał możliwość dojazdu do parku i powrotu z parku w Radojewie odmiennymi szlakami. W dwóch miejscach zaplanowano połączenie szlaków rowerowych z punktami widokowymi. Są one usytuowane wzdłuż brzegu rzeki, zapewniając widok na elementy naturalne (rzeka Warta wraz z roślinnością porastającą jej brzegi) oraz antropogeniczne (stary portowy żuraw na przeciwległym brzegu rzeki i zabudowa w Czerwonaku). Zaprojektowano również przebieg szlaku łączącego NSR wzdłuż granicy projektowanego użytku ekologicznego „Bobrowe Łęgi”. Zaplanowana trasa szlaku rowerowego przecina obszar o dużej różnorodności i wieloplanowości krajobrazu oraz o urozmaiconych horyzontach. Wzdłuż szlaku zaplanowano lokalizację miejsc postojowych, punktów widokowych i tablic informacyjnych (rys. 2).

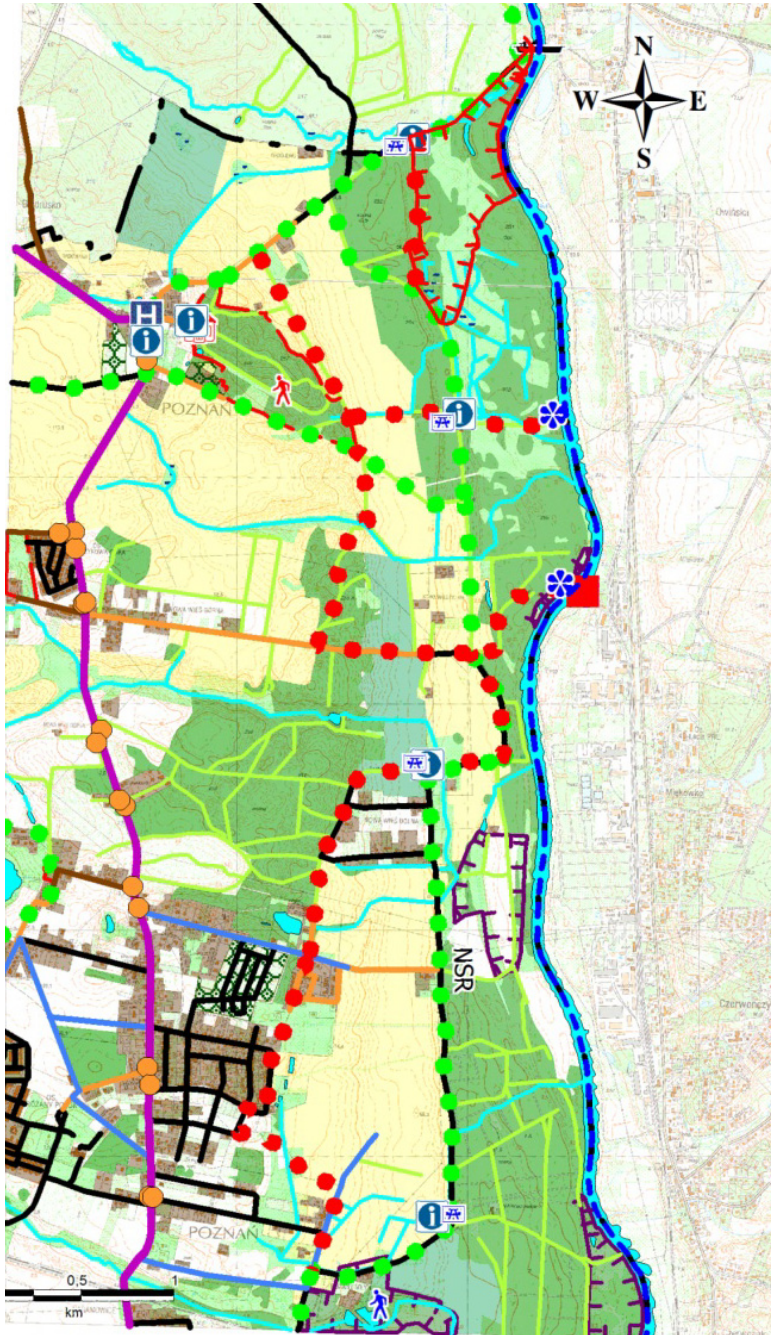
Koncepcja zakłada utworzenie czterech miejsc postojowych. Będą one stanowić uzupełnienie szlaków rowerowych w ramach istniejącej infrastruktury turystycznej. Zaplanowano tu rozmieszczenie elementów małej architektury w postaci drewnianych ławek. Materiał, forma oraz kolorystyka nowych elementów powinny się wpisywać w charakter otaczającego obszaru, w tym przypadku lasów.

Zaplanowano postawienie pięciu tablic informacyjnych: czterech wzdłuż Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego i jednej przy wejściu do parku. Tablice znajdujące się wzdłuż NSR powinny być zlokalizowane w miejscach postojowych.

Koncepcja zagospodarowania turystycznego parku w Radojewie

Na obszarze parku zaplanowano poprowadzenie dwóch ścieżek: dydaktycznej o długości 1004 m oraz przyrodniczej o długości 1778 m (rys. 3), jak również zaprojektowano lokalizację tablicy informacyjnej przy wejściu do parku. Obie ścieżki na obszarze parku zostały przewidziane jednocześnie jako szlaki turystyki pieszej stanowiące łącznik z otaczającymi park rowerowymi szlakami turystycznymi. Ścieżki będą pełnić funkcję edukacyjną oraz rekreacyjną dla turystów. Tabliczki informacyjne rozlokowane na obszarze parku będą zawierać informacje na temat chronionych gatunków roślin, głównych zbiorowisk roślinnych, a także interesujących miejsc i wydarzeń związanych z historią rodu von Tresków. Trasy ścieżek poprowadzono po już istniejących ścieżkach i alejkach parkowych.

Przebieg ścieżki dydaktycznej zaplanowano w taki sposób, aby uwzględniała ona najciekawsze miejsca architektury parkowej oraz prowadziła przez miejsca atrakcyjne

Rys. 2. Projekt zagospodarowania turystycznego okolic Radojewa
Fig. 2. Project of tourism management of Radojewo surroundings

Objaśnienia do rys. 2:

— granice miasta Poznania, — granice parku

Elementy zagospodarowania przestrzennego wynikające z polityki planistycznej miasta:

Istniejące: hotel, przystanek autobusowy, granice użytków ekologicznych, żuraw nad Wartą,

 szlak kajakowy, pałac, ścieżka dydaktyczna, droga rowerowa I kategorii, droga rowerowa II kategorii, turystyczna droga rowerowa, droga polna lub leśna, ciek wodny, NSR – Nadwarciański Szlak Rowerowy

Planowane: użytki ekologiczne, przeprawa przez Wartę; Projektowane elementy zagospodarowania turystycznego: punkt widokowy, miejsce postojowe, tablica informacyjna, ścieżka dydaktyczna, rowerowa ścieżka turystyczna

Explanations for Fig. 2:

— Poznań boundaries, — park boundaries

Elements of space management connected with spatial policy of the city:

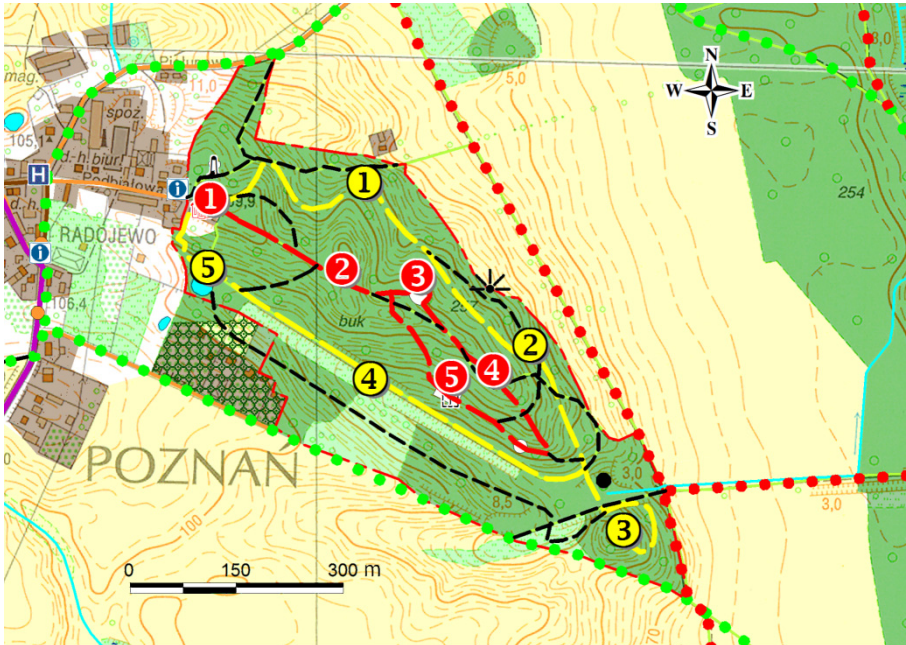
Existing: hotel, bus stop, ecological areas boundaries, crane upon the Warta

river, canoe trail, palace, educational trail, bicycle trail category I, bicycle trail category II, tourist bicycle trail, forest or dirt road, water course, NSR – Bicycle Trail Upon the Warta River

Planned: ecological area, passage across the Warta river; Planned elements of tourism management: vantage point, rest area, information table, educational trail, bicycle tourist trail

wizualnie. Na trasie zaplanowano pięć przystanków: **1** – „Pałac” – miejsce rozpoczęcia ścieżki dydaktycznej tuż za głównym wejściem do parku; znajduje się tu późnoklasycystyczny pałac z XIX wieku; **2** – „Kto to stworzył?” – przystanek zlokalizowany na jednej z trzech głównych alejek parkowych w miejscu o dużych walorach krajobrazowych; **3** – „W lipowym kręgu” – przystanek znajdujący się na jednej z dwóch rozległych przestrzeni w kształcie kręgu, której obrzeża obsadzono szpalerem z lipy drobnolistnej; **4** – „Sztuczna ruina” – przystanek w miejscu znajdującej się na wzgórzu tzw. sztucznej ruiny, imitującej ruiny gotyckiego zamku; zejście ze wzgórza jest strome, w związku z czym proponuje się zainstalowanie w tym miejscu poręczy; **5** – „Cmentarz” – ostatni przystanek na ścieżce dydaktycznej, znajdujący się w miejscu starego cmentarza rodzinnego von Tresków.

Drugą ścieżkę, typu przyrodniczego, poprowadzono w celu przedstawienia głównych zbiorowisk i gatunków roślin na obszarze rezerwatu. W jej ramach zaplanowano pięć przystanków: **1** – „O parku słów kilka...” – przystanek na jednej z głównych ścieżek; tablica na przystanku stanowić będzie „wstęp” do ścieżki przyrodniczej, informując o głównych zbiorowiskach roślinnych na obszarze parku, o cennych gatunkach roślin, a także o historii powstania parku; **2** – „Kokoryczowe Wzgórze” – przystanek na rozwidleniu czterech alejek parkowych; na tabliczce zostaną umieszczone informacje na temat ukształtowania powierzchni parku i roślin kwiatowych z rodzaju kokorycz (*Corydalis* DC.); **3** – „Góra Krzyżowa” – najwyższe położone miejsce w parku, usypane jako sztuczne wzniesienie o wysokości 7,5 m; dawniej wzniesienie stanowiło punkt widokowy na dolinę Warty, obecnie w znacznej mierze jest porośnięte przez drzewa; na

Rys. 3. Projekt szlaków dydaktycznego i przyrodniczego na terenie parku w Radojewie

- granice parku
- Ścieżka dydaktyczna: ① przystanek 1 – „Pałac”, ② przystanek 2 – „Kto to stworzył?”, ③ przystanek 3 – „W lipowym kręgu”, ④ przystanek 4 – „Sztuczna ruina”, ⑤ przystanek 5 – „Cmentarz”
- Ścieżka przyrodnicza: ① przystanek 1 – „O parku słów kilka...”, ② przystanek 2 – „Kokoryczowe Wzgórze”, ③ przystanek 3 – „Góra Krzyżowa”, ④ przystanek 4 – „Drzewa w parku”, ⑤ przystanek 5 – „Przyroda Poznania”

Fig. 3. Project of pedestrian educational and natural trails in Radojewo park

- park boundaries
- Educational trail: ① 1st stop – “Palace”, ② 2nd stop – “Who created this?”, ③ 3rd stop – “In lime circle”, ④ 4th stop – “Artificial ruin”, ⑤ 5th stop – “Cemetery”
- Natural trail: ① 1st stop – “A few words about the park...”, ② 2nd stop – “Corydalis Hill”, ③ 3rd stop – “Mountain of the Cross”, ④ 4th stop – “Trees in the park”, ⑤ 5th stop – “Nature of Poznań”

szczytce wzniesienia znajdują się dwa głazy narzutowe, z którymi wiąże się miejscowa legenda; z uwagi na stromość zbocza przy dojściu do przystanku proponuje się montaż drewnianych poręczy; 4 – „Drzewa w parku” – przystanek usytuowany w środkowej

części jednej z głównych alejek parkowych, biegnącej wzdłuż linii prostej skrajem sztucznego wąwozu; z dwóch stron alejkę porasta szpaler dorodnych jesionów wyniosłych (*Fraxinus excelsior* L.); 5 – „Przyroda Poznania” – ostatni przystanek w ramach ścieżki przyrodniczej, znajdujący się w pobliżu granicy parku, tuż przy stawie; miejsce zapewnia widok na elementy naturalne i antropogeniczne.

Obszar parku charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu. Ścieżki i alejki parkowe są prowadzone zazwyczaj wzdłuż warstwic, zapewniając swobodne pokonywanie wzniesień. Planowane zagospodarowanie turystyczne parku pozwoli na skanalizowanie ruchu turystycznego po wyznaczonych ścieżkach oraz na poprawę ochrony siedlisk przyrodniczych, m.in. dzięki ochronie roślin przed zadeptywaniem.

Wnioski

1. Tereny Radojewa i okolic należą do obszarów o bardzo dużym potencjale turystycznym. Formą turystyki możliwą do realizacji jest ekoturystyka. W celu usprawnienia komunikacji (uzyskania dwukierunkowego ruchu turystycznego) w otoczeniu parku proponuje się utworzenie nowego rowerowego szlaku turystycznego. Doprowadzenie szlaku do granic parku pozwoli na połączenie dwóch form rekreacji – turystyki pieszej i rowerowej wzbogaconych o funkcję edukacyjną.

2. Zagospodarowanie turystyczne terenów leżących wzdłuż rzeki Warty i w bezpośrednim otoczeniu parku w Radojewie jest oceniane jako niewystarczające. Braki dotyczą przede wszystkim słabego oznakowania Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego. Proponuje się uzupełnienie istniejącej infrastruktury o tablice informacyjne oraz elementy małej architektury w postaci ławek w miejscach postojowych.

3. Na obszarze parku w Radojewie proponuje się utworzenie pieszych ścieżek: przyrodniczej i dydaktycznej wraz z towarzyszącą infrastrukturą turystyczną. Konieczne jest również oznakowanie pałacu na terenie parku jako obiektu zabytkowego.

Podziękowania

Dziękujemy pani mgr inż. Justynie Urbaniak za cenne uwagi w trakcie pisania publikacji.

Literatura

- CZARNA A., KLIMKO M., JANYSZEK S., 2009. Vascular flora and vegetation on the former manor Park in Radojewo (Wielkopolska region, Poland). *Rocz. AR Pozn. 388, Bot. Stec.* 13: 37-47.
- GAWROŃSKI K., 2002. Miejscowe planowanie przestrzenne jako narzędzie ochrony i kształtowania środowiska. *Rocz. Ochr. Środ.* 4: 479-495.
- KOWALCZYK A., DEREK M., 2010. Zagospodarowanie turystyczne. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
- KUJAWA S., KOCIAŁKOWSKI J., 1988/89. Ewidencja parku pałacowego w Radojewie. Maszynopis. Miasto Poznań, Urząd Wojewódzki w Poznaniu – Wojewódzki Konserwator Zabytków, Poznań.
- KUREK W., 2007. Turystyka. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.

- ŁUKASIK B., TARGOŃSKA A., 2010. Park pałacowy w Radojewie – próba odnalezienia w kompozycji ogrodowej charakterystycznych cech twórczości P.J. Lennégo. *Nauka Przyr. Technol.* 4, 3, #35.
- MERSKI J., WARECKA J., 2009. Turystyka kwalifikowana. Turystyka aktywna. AlmaMer WSE, Warszawa.
- NAUMOWICZ K., 1990. Turystyka. Zagadnienia teoretyczne. Wyd. USZ, Szczecin.
- PAWLUSIŃSKI R., 2007. Transport w turystyce. W: Turystyka. Red. W. Kurek. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa: 164-176.
- RASZKA B., 2003. Poznański Przełom Warty w planowaniu systemów ekologicznych. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- ZAŁĄCZNIK NR 1 do uchwały nr CV/1204/IV/2006 Rady Miasta Poznania z dnia 10 października 2006 r. – Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo”, część Dolina Warty A w Poznaniu. 2006. Urząd Miasta, Poznań.
- ZAŁĄCZNIK NR 1 do uchwały nr XL/418/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 8 lipca 2008 r. – Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego obszaru „Morasko – Radojewo – Umultowo”, część Dolina Warty B w Poznaniu. 2008. Urząd Miasta, Poznań.
- ZARĘBA D., 2010. Ekoturystyka. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.

IDEA OF TOURIST MANAGEMENT OF THE RADOJEWO PALACE PARK AND SURROUNDING AREAS

Summary. The aim of the study was to create a proper tourist trails in the palace park in Radojewo and surrounding areas, according to protected areas requirements, local space management plan, as well as with harmony with natural and landscape values. The ecotourism was found as the only possible kind of tourism in this area. The present areas management is not sufficient, hence the proposition of supplementation presented here, such as information tables and small architecture elements. Radojewo and its surroundings are a high tourism potential areas. The new bicycle trail is proposed in the neighbourhood of the park. It is meant to create a better communication with surrounding areas. Two kinds of pedestrian trails are suggested on the park area together with proper tourist infrastructure. There is also a necessity to assign the palace as a historical object.

Key words: protected areas, tourism management, ecotourism

Adres do korespondencji – Corresponding address:

Klaudia Borowiak, Katedra Ekologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, ul. Piątkowska 94 C, 60-649 Poznań, Poland, e-mail: klaudine@up.poznan.pl

Zaakceptowano do opublikowania – Accepted for publication:

12.02.2013

Do cytowania – For citation:

*Mikołajczak A., Borowiak K., 2013. Koncepcja zagospodarowania turystycznego obszaru parku pałacowego w Radojewie i jego okolic. *Nauka Przyr. Technol.* 7, 2, #22.*